

RAPPORT FRA PROGRAMSENSOR, BACHELORPROGRAMMET I ADMINISTRASJON OG ORGANISASJONSVITENSKAP.

Sensor: Professor Knut H. Mikalsen, Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging, Universitetet i Tromsø, oppnevnt for perioden 2010-2013.

Bakgrunnsinformasjon: Rapporten gjelder for 2011, og er basert på dokumenter stilt til rådighet av instituttet. Dokumentene inkluderer bl.a. utdanningsmelding for 2011, emneoversikter, kursplaner, pensumlister og eksamensoppgaver, samt evalueringsrapporter for kursene AORG 107 og AORG 209.

Program og emner: Studieprogrammet er gjennomgått og vurdert (også i forhold til sammenlignbare programmer ved andre universiteter og høyskoler) i min forrige rapport (for 2010). Det er, så vidt jeg kan bedømme, ikke vesentlig endret siden da. Jeg finner derfor ingen grunn til å gå i detalj på dette punktet, men skal nøye meg med følgende: Profilen i programmet er (fremdeles) utpreget statsvitenskapelig, og de emner som tilbys dekker kjerneområder som organisasjonsteori, offentlig politikk og forvaltning. Ett emne er nytt – *“EU og internasjonale organisasjoner”* - og jeg kommer tilbake til dette i omtalen av de evalueringsrapportene som foreligger. For øvrig er emnene greit og ryddig beskrevet i egne oversikter, formulert etter samme mal og med vekt på formål, innhold, tilsiktet læringsutbytte og arbeidskrav. Avsnittet om læringsutbytte/resultat er forbillig i formuleringene av hva en forventer studentene skal kunne etter å ha gjennomgått programmet. I min forrige rapport ble det pirket på et par “småtterier” som burde rettes opp. Dette gjaldt noen slurvevete setninger i omtalen av AORG 210, og en – etter min mening – overambisiøs omtale av forventet læringsutbytte i beskrivelsen av AORG 104. Jeg kan ikke se at dette er rettet opp i beskrivelsen av emnene/kursene på instituttets hjemmesider.

Når det gjelder innholdet i de enkelte kurs eller emner er dette i alt vesentlig uendret, og faglig sett solid. Jeg har tidligere etterlyst et sterkere innslag av beslutningsteori, ikke minst fordi en i introduksjonen til programmet lover et studium som er *“...særleg retta mot utforminga og iverksetjinga av offentleg politikk, korleis innhaldet og organiseringa av denne politikken blir til.”* I så måte burde en mer systematisk innføring i det teoretiske grunnlaget for beslutningsstudier være tilnærmet obligatorisk. Ett grep er riktignok gjort, nemlig innføring av en egen bolk på pensumlista i AORG 100 kalt “beslutningsteori”. Litteraturen i denne bolken er imidlertid, med ett unntak, identisk med lista fra 2010. Artikkene er det selvsagt intet i veien med - noen er til og med klassikere - men de kan neppe betegnes som viktige bidrag til beslutningsteorien. Jeg er med andre ord fremdeles usikker på om organisasjonsvitenskapens repertoar av alternative modeller for analyser av beslutningsprosesser i offentlig politikk og forvaltning, er tilfredsstillende dekket i programmet.

Pensumlistene er ikke vesentlig endret på noen av kursene siden forrige studieår. De varierer som påpekt i forrige rapport, fra det ”kompakte”, med et fåtall titler (eksempelvis AORG 106, 10-poengsvarianten og AORG 101), til de klart mer mangfoldige, bestående av flere bøker og mange mindre artikler (eksempelvis AORG 103 og AORG 209). Her kan jeg ikke dy meg for atter en gang å konstatere at pensum på noen av kursene virker en smule

fragmentert ved at det er stykket opp i svært mange titler/artikler. Det kan selvsagt være gode faglige grunner til dette, men en risikerer samtidig at studentene går seg vill i ”artikkeljungelen” og får problemer med å se linjer og sammenhenger. Studentevalueringen av AORG 209 tyder i alle fall på at enkelte studenter ser dette som et problem. For øvrig virker pensumlitteraturen å være godt tilpasset formålet med og innholdet i de enkelte kurs.

Programmets profil og innhold i forhold til sammenlignbare studier ved andre universiteter ble relativt utførlig beskrevet i rapporten for 2010. Jeg finner ingen grunn til å gjenta dette her og skal nøye meg med følgende: Et karakteristisk trekk ved programmet som også bidrar til dets særegne profil, er valget av organisasjonsteori som innfallsvinkel til studiet av offentlig politikk og forvaltning – nasjonalt og komparativt. Forankringen i organisasjonsteori og institusjonskunnskap, og ”avstikkerne” til demokratiteori i behandlingen av det normative grunnlaget for offentlig politikk og forvaltning, er det som først og fremst skiller programmet fra sammenlignbare studietilbud ved andre (norske) institusjoner.

Undervisning og vurderingsformer: Undervisningsopplegg og vurderingsformer er stort sett identisk med de som benyttes ved landets øvrige universiteter. Undervisningen gis i alt vesentlig i form av forelesninger og seminarer, men ingen av delene er obligatoriske. Timeplanene for kursene indikerer en “standard” på 10 forelesninger for 10-poengskursene og 13-14 på 15-poengskursene. Forelesningsplanene er ryddige og informative i den forstand at det oppgis både tema og relevant litteratur for hver forelesning. I forelesningsplanen for AORG 100 er det sågar gitt en mer fyllestgjørende redegjørelse for hva som skal gjennomgås i hver forelesning. Vurderingsformene er hovedsakelig en kombinasjon av skoleeksamen (4 timer), hjemmeeksamen og såkalt obligatoriske arbeidskrav i form av innleveringer (skriftlige oppgaver/essays, gruppeoppgaver) som må være godkjent før endelig eksamen kan avlegges. I tillegg kommer en avsluttende bacheloroppgave på 20 sider, supplert med et arbeidskrav om framlegging av eget utkast (og kommentar av andres) på et oppgaveseminar. En redegjørelse for undervisningsopplegg og vurderingsformer i sammenlignbare studier ved andre universiteter, ble gitt i rapporten for 2010. Jeg skal derfor nøye meg med å slå fast at undervisningsopplegget og vurderingsformene på instituttets bachelorprogram virker vel gjennomtenkte og samsvarer godt med det som etter hvert har blitt en nasjonal standard.

Eksamensoppgavene gitt vår og høst 2011 er jevnt over godt tilpasset kursinnhold og pensumlitteratur. Formuleringene virker vel gjennomtenkte, og de fleste oppgavene inviterer til drøftinger, enkelte også til bruk av eksempler. Her forutsettes det at studentene ikke bare kan gjengi pensum, men også er i stand til å anvende faglige begreper og resonnementer i analysen av politiske prosesser og administrative institusjoner. Veldig bra! De fleste skoleeksamener inkluderer også såkalte “småspørsmål” for å sjekke bredden i kandidatens kunnskaper, noe som har blitt vanlig ved de fleste læresteder etter at muntlig eksamen falt bort i den nye gradsstrukturen. Dette aktualiserer spørsmålet om vekting, som i eksamensoppgavene for AORG 101, høsten 2011 kanskje er tatt en smule for langt. Her er alle oppgavene gitt en prosentvis vekting (fra 10 % til 50 %) slik at kalkulatoren må fram for å fastsette endelig eller samlet karakter. Jeg ser ikke bort fra at slik oppgitt vekting kan være nyttig, som signal til studentene og rettledning for sensor, men den overvurderer etter min mening mulighetene for “millimeterpresisjon” i vurderingen av denne type oppgaver eller besvarelser. For undertegnede virker dette mer som en tvangstrøye enn et hjelpemiddel.

Studentevalueringer/emneevalueringer: Det foreligger evalueringsrapporter for kun to emner for 2011 – AORG 107 og AORG 209, basert på spørreskjema distribuert via nettet. Svarprosenten – sett i forhold til antall studenter oppmeldt til emnene - er heller ikke denne gangen høy nok til å trekke bastante konklusjoner, noe rapportenes forfattere også poengterer. Den lave svarprosenten trekkes for øvrig fram som et problem i instituttets utdanningsmelding, og det arbeides med tiltak for å få denne opp. Svarfordelingen – og kommentarene - gir likevel en viss pekepinn på hvor ”skoen trykker” i undervisningssammenheng. Som nevnt i forrige rapport bør en kanskje - i tillegg til selve spørreskjemaet - også ta en prat med studentene om undervisning og pensum der og da (altså på siste forelesning). Min erfaring er at studentene slett ikke kvier seg for å ta bladet fra munnen om anledningen byr seg – og at de vanligvis er rause både med ris og ros. I tillegg gis de muligheten til å nyansere sine synspunkter langt utover det et spørreskjema gir rom for.

Evalueringsrapportene er heller ikke denne gangen ubetinget gode som ”karakterutskrifter” betraktet. Slik jeg tolker tabeller og kommentarer er studentene gjennomgående sånn passe fornøyd både med kursene som sådanne og undervisningen. På AORG 107 – hvor evalueringsrapporten for øvrig er fyldig og god - oppgir hele 40 % at de har hatt lite eller svært lite utbytte av forelesningene, til tross for at foreleserne høster lovord for sitt engasjement og kunnskapsnivå. Det mest problematiske ved dette kurset er imidlertid at det favner for vidt og oppfattes som to-delt av studentene. De sliter med å se sammenhengen mellom de to delene (EU og internasjonale organisasjoner/globalisering), og de savner en rød tråd i undervisning og pensum. Løsningen her er kanskje, som forfatteren av rapporten er inne på, å dele kurset i to – ett som omhandler EU og ett som går på internasjonale organisasjoner/globalisering. En slik to-deling har vist seg å fungere godt i Tromsø hvor vi gir ett kurs om EU (med hovedvekt på integrasjonsforløp, institusjoner og beslutningsprosesser) og et annet i ‘politisk økonomi’ med vekt på globalisering og internasjonale organisasjoner som WTO, OECD og IMF. På spørsmål om man er fornøyd med praktisk informasjon og kursets struktur/organisering er svarene stort sett nei. Enkelte forelesninger karakteriseres som rotete og usammenhengende, og studentene etterlyser *en “...klarere sammenheng mellom de to ulike delene. De ble på mange måter veldig adskilt, og dermed virket det mer som to fag i stedet for ett.”* En av respondentene mener for øvrig at globaliseringsdelen hører hjemme på SAMPOL! Noen av problemene som her luftes kan selvsagt skyldes at emnet er nytt, men kommentarene som går på manglende sammenheng og sprikende pensumlitteratur aktualiserer spørsmålet om en deling av kurset. I sin utdanningsmelding for 2011 bebuder instituttet “konkrete forbedringstiltak” på dette punkt.

Evalueringen av AORG 209 er basert på svar fra fire studenter, noe som knapt gir grunnlag for bastante konklusjoner. Undervisningen får gjennomgående gode skussmål; foreleserne betegnes som engasjerte, kunnskapsrike og studentvennlige. Av praktiske problemer er det særlig manglende informasjon om innleveringsfristen for det obligatoriske arbeidskravet (essay) som går igjen. Her ønsker studentene at denne kommuniseres klart og tydelig ved semesterstart.

Karakterer/eksamensresultater

Resultatlistene for vår og høst 2011 viser at strykeprosenten er lav, og at gjennomsnittskarakteren for de aller fleste kursene er C. Her skiller instituttet/programmet seg neppe ut i forhold til sammenlignbare programmer ved andre læresteder. Unntaket er først og fremst AORG 101, våren 2011 hvor 18 av 82 kandidater (17 %) strøk. Samme semester hadde for øvrig to kurs ingen stryk (AORG 209 og 250). Tilsvarende tall for høstsemestret var fire (AORG 104, 105, 106 og 250), men antall kandidater er svært lavt på disse kursene. Eksamensresultatene, slik de framstår i gjennomsnittstall og strykeprosent, må kunne karakteriseres som gode, og bekrefter inntrykket av et “veldrevet” bachelorprogram.

Oppsummering

Alt i alt finner jeg ingen grunn til å endre min hovedkonklusjon fra i fjor: Bachelorprogrammet i administrasjon og organisasjonsvitenskap framstår fremdeles som et faglig godt, statsvitenskapelig fundert og relativt unikt utdanningstilbud i det norske universitets- og høskolesystemet. Flere ting kan selvsagt forbedres. Dette gjelder bl.a. studentevalueringene av de enkelte kurs. Denne gangen foreligger det evalueringsrapporter for kun to av kursene, og svarprosenten de bygger på er svært lav. Det første problemet kan løses ved rett og slett å *pålegge* kursansvarlig å gjennomføre slike evalueringer; det andre krever et tettere samarbeid med studentene og kanskje nye evalueringsformer, eksempelvis direkte tilbakemeldinger fra studentene på siste forelesning. Instituttet er åpenbart klar over problemet og bebuder et særlig fokus på dette i sin utdanningsmelding. Det nye kurset om EU og internasjonale organisasjoner er et interessant og prisverdig initiativ, men aktualiserer spørsmålet om hvordan tematisk bredde skal balanseres mot faglig “spissing” og opplevd relevans for studentene på organisasjonsvitenskap. Tematisk bredde har her bidratt til å rekruttere studenter fra andre bachelorprogrammer, men har samtidig skapt en viss misnøye blant studentene på ADMORG som mener kurset favner for vidt og mangler en rød tråd. En bør absolutt vurdere å dele dette kurset i to – ett om EU (kanskje med hovedvekt på institusjoner og beslutningsprosesser) og ett om internasjonale organisasjoner/globalisering.

Knut H. Mikalsen
(programsensur)